

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

*Նվիրվում է ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի
հիմնադրման 50-ամյակին*

№ 14

ԵՐԵՎԱՆ
ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
2018

ЕРЕВАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВОСТОКОВЕДЕНИЯ

ВОПРОСЫ ВОСТОКОВЕДЕНИЯ

*Посвящается 50-летию основания факультета востоковедения
ЕГУ*

№ 14

Ереван
Издательство ЕГУ
2018

YEREVAN STATE UNIVERSITY
FACULTY OF ORIENTAL STUDIES

JOURNAL OF ORIENTAL STUDIES

*Dedicated to the 50th anniversary of the foundation of the faculty
of Oriental Studies of YSU*

№ 14

YEREVAN
YSU PRESS
2018

**Հրատարակվում է Երևանի պետական համալսարանի
արևելագիտության ֆակուլտետի
գիտական խորհրդի որոշմամբ**

Խմբագրական խորհուրդ՝

Մելքոնյան Ռուբեն բ.գ.թ., պրոֆեսոր (խմբագիր)

Մելիքյան Գուրգեն բ.գ.թ., պրոֆեսոր

Խառատյան Ալբերտ պ.գ.դ., պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից-անդամ

Սաֆրաստյան Ռուբեն պ.գ.դ., պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս

Հովհաննիսյան Լավրենտի բ.գ.դ., պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթ.-անդամ

Հովհաննիսյան Դավիթ բ.գ.թ., պրոֆեսոր

Սաֆարյան Ալեքսանդր պ.գ.թ., պրոֆեսոր

Ոսկանյան Վարդան բ.գ.թ., դոցենտ

Քոչարյան Հայկ պ.գ.թ., դոցենտ

Սարգսյան Լևոն պ.գ.դ., պրոֆեսոր

Կարապետյան Ռուբեն պ.գ.դ.

Տեր-Մաթևոսյան Վահրամ պ.գ.դ.

Գրեկյան Երվանդ պ.գ.դ.

Բեյկենկովա Մարիա բ.գ.դ., պրոֆեսոր (Ռուսաստան)

Կուզնեցով Վասիլի պ.գ.թ., դոցենտ (Ռուսաստան)

Էքմեքչյան Լեոնա PhD (ԱՄՆ)

Իլյա Յակուբովիչ բ.գ.դ., պրոֆեսոր (Գերմանիա)

Ահմադջան Ղուրոնբեկով բ.գ.դ., պրոֆեսոր (Ուզբեկստան)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

<i>ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՐՄԵՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔԸ ԵՊՀ ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ 50-ԱՍՅԱ ՀՈՐԵԼՅԱՆԻՆ</i>	11-12
---	-------

ԱՐԱԲԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

<i>Մկրտումյան Գայանե ՍՈՒՍՈՒԼՍԱՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՏՐՎԱԾ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿ- ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԻ ԴԵՐԸ ՔՐԻՍՏՈՆՅԱ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԿՅԱՆՔՈՒՄ</i>	14-27
--	-------

<i>Ռաֆայելովա Քրիստինե ՍԱՐԴՈՒ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՀԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԸ ԲՆՈՐՈՇՈՂ ՀԱՄԵՍԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՈԳԵԼԵԶՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԱՐԱԲ ԵՎ ՀԱՅ ԼԵԶՎԱՍՇԱԿՈՒՅԹՆԵՐՈՒՄ</i>	28-39
--	-------

<i>Ikilikyan Sona ARAB-IRANIAN RELATIONS IN THE CONTEXT OF THE PERSIAN GULF NAMING DISPUTE</i>	40-54
--	-------

ԹՅՈՒՐՔԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ռամագյան Սամվել

«ՔՅՈՌՕՂԼԻ» ԷՊՈՍԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅԵՐԸ ԵՎ XVII ԴԱՐԻ

ՀԱՅ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.....56-94

Հակոբյան Տաթևիկ

ԱԲԴՈՒԼ ՀԱՄԻԴ ԵՐԿՐՈՐԴԻ ԿԵՐՊԱՐԻ

ՎԵՐԱՐԺԵՎՈՐՄԱՆ ԱՐԴԻ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ (ՍԵԼԻՄ

ԴԵՐԻՆԳԻԼԻ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ).....95-110

Սարգսյան Տաթևիկ

ՊՈԼՍՈ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԴԵՐԸ ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ

ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ-ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔ

ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ. ՕՍՄԱՆՅԱՆ ՎԵՐՋԻՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԶԱՎԵՆ ՏԵՐ-ԵՂԻԱՅԱՆ.....111-123

Աբրահամյան Մհեր

ԵՐԻՏԹՈՒՐՔԵՐԻ ԲՈՆԻ ԿՐՈՆԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ.....124-137

Պողոսյան Նաիրա

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՅԸ ՀԱԼԻԴԵ

ԷԴԻՓ ԱԴԸՎԱՐԻ ՀՈՒՇԵՐՈՒՄ.....138-151

Մելքոնյան Ռուբեն

ԵՐԻՏԹՈՒՐՔԵՐ-ՔԵՄԱԼԱԿԱՆՆԵՐ. ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ

ԵՎ ԿԱԴՐԱՅԻՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.....152-165

Գևորգյան Արշակ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹՅՈՒՆ-
ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ԿԱՐՉԱՊԵՏ ԱԴՆԱՆ ՄԵՆԴԵՐԵՄԻ ԵՎ ԳԱՐԵԳԻՆ
ՏՐԱՊԻԶՈՆՑԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՇՓՈՒՄՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՏԵՔՍՈՒՄ.....166-178

Հովսեփյան Լևոն
ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ԱՆՎՏԱՆԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԱՐԴԻ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳԱՅԻՆ
ԻՆՔՆՈՒԹՅԱՆ ՓՈԽԱԿԵՐՊՈՒՄԸ.....179-205

Դարբինյան Հայկ
«ՓԱՓՈՒԿ ՈՒԺԺ» ԶՈՒԳԱԿՑՈՒՄԸ «ԿՈՇՏ ՈՒԺԻՆ».
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼԻԶԱՑՈՒՄԸ ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ.....206-219

Գևորգյան Արշակ
«ԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ» ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՅԱՑՄԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍԸ.
ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ
ԻԲՐԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԻՆՔՆՈՒԹՅՈՒՆ.....220-230

Հովհաննիսյան Գոռ
ՌՈՒՄ-ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 1920-
ԱԿԱՆՆԵՐԻՆ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱԿՆԱՐԿ.....231-240

Հարությունյան Ավետիք
2015 թ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ.....241-250

Մարգարյան Հայկ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԻ ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ
ԸՆԿԱԼՈՒՄՆԵՐԸ251-263

Պետունց Արեն
ԱԶԳԱՅՆԱՍՏՈՒԿԱՆ ՆՈՐ ՈՒԺԻ ԲԵՄԵԼԸ
ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ 2018 թ. ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ.....264-278

Մելքոնյան Մարիամ
ԿՆՈՋ ԷՄԱՆՍԻՊԱՅԻԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ ՄԻՂԻ
ՀԱԹՈՒՆԻ «ԱՂԵՐՄԱԳՐՈՒՄ».....279-288

Պետրոսյան Ամալյա
XVIII ԴԱՐԻ ԹՈՒՐՔՄԵՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՈՐՈՇ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋ.....289-298

Խաչատրյան Շուշան
ՄՈՒԽԹԱՐ ԱՌԻԵՁՈՎԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՀԱՅԵՐԵՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋ.....299-314

Մովսիսյան Լիլիթ
ԱՐԴԻ ՀԱՅ ԵՎ ԱՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՄԱՍՈՒԼԻ ԼԵԶՎԻ
ԲԱՌԱՊԱՇԱՐԻ ԶՈՒԳԱՐԿԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ.....315-328

*Хабидуллина Элмира **
 ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПЕРЕВОДОВ
 ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ С ТАТАРСКОГО
 ЯЗЫКА НА ТУРЕЦКИЙ.....329-335

Քոչարյան Հայկ, Գևորգյան Աննա
 ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՆԸ ԱՂԲԵՋԱՆՈՒՄ ԵՎ ԱՅՏ
 ԳՈՐԾՈՆԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՀ ԱՆՎՏԱՆԳԱՅԻՆ
 ՇԱՀԵՐԻ ՎՐԱ.....336-356

ԻՐԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Vardanyan Aharon
 SOME REMARKS ON THE SOCIOLINGUISTIC
 SITUATION IN XALXĀL.....358-365

Տոնոյան Արտյոմ
 ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՊԱՐՍԿԵՐԵՆՈՒՄ ԲՈՒՆ ԱՊԱՌՆԻ
 ԺԱՄԱՆԱԿԱԶԵՎԻ ԿԱԶՄՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ
 ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՈՒՐՁ.....366-380

Բիանջյան Հասմիկ
 ՍԵՅՅԵԴ ՍՈՀԱՄՄԱԴ ԱԼԻ ՋԱՄԱԼՋԱԴԵԻ ԴԵՐԸ 19-Ը
 ԴԱՐԻ ՎԵՐՁԻ և 20-Ը ԴԱՐԻ ՄԿՁԲԻ ՊԱՐՄԻՑ
 ԳՐԱԿԱՆ ԼԵԶՎԻ ՆՈՐԱՅՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅՈՒՄ.....381-392

Խաչատրյան Ջարուհի
 ԹՅՈՒՐԲԱԿԱՆ ԾԱԳՄԱՆ ՁԻԱՆՈՒՆՆԵՐԸ
 ՊԱՐՍԿԵՐԵՆՈՒՄ.....393-402

Դավթյան Սոնա

*ԲՈՒՅՍԵՐԻ ԱՆՎԱՆՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐԸ
ՊԱՐՄԿԵՐԵՆԻ ԵՎ ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԲՈՒՍԱՆՎԱՆԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐՈՒՄ.....* 403-419

Կոստանյան Վահան

*ԱՅՐՈՒՄՆԵՐԻ ԾԱԳՈՒՄՆԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱՍՊԵԼՆԵՐԸ
ԵՎ ՑԵՂԱՆՎԱՆ ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ.....* 420-430

Գեղամյան Աստղիկ

ՄԻՐԱՅԻՆ ՄՈՏԻՎՆԵՐԸ «ՇԱՀՆԱՍԵ»-ՈՒՄ..... 431-440

Պետրոսյան Լիանա

*ԻՐԱՆԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԽՈՍՈՒՅԹԸ
Մ. ԱՀՄԱԴԻՆԵԺԱԴԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ (2005-2013 ԹԹ.).....* 441-449

Կոստանյան Վահան

ԱՅՐՈՒՄԱԿԱՆ ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ..... 450-456

Брутян Ануш

*ПЕРСПЕКТИВЫ РОССИЙСКО-ИРАНСКОГО
СОТРУДНИЧЕСТВА ПОСЛЕ ПОДПИСАНИЯ СВПД.....* 457-471

Khorikyan Hovhannes

ON THE LOCATION OF THE NEPHTHALITES..... 472-486

**ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԻ ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄՆԵՐԸ**

Բանալի բառեր՝ տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, Թուրքիա, Օսմանյան կայսրություն, Մտամբուլ, «Արդարություն և զարգացում» կուսակցություն, Ռեջեփ Թայիփ Էրդոհան

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ի հայտ գալն ու դրանց գործունեությունը ընկալվում է որպես պետական միավորի կառավարումն առավել արդյունավետ իրականացնելու միջոց, իսկ այդ մարմինների գոյությունը վկայում է ժողովրդավարության առկայության և որոշումներ կայացնելու գործընթացին հասարակության լայն շրջանակների անմիջական մասնակցության մասին¹: Նշվածին զուգահեռ, տեղական ինքնակառավարման մարմինների վերաբերյալ թուրքական ընկալումները պարունակում են նաև հստակ քաղաքական բաղադրիչ: Այդպես է եղել Օսմանյան կայսրությունում, այդպես է նաև հանրապետական Թուրքիայում:

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների թուրքական մոդելը, այդ երկրում տեղի ունեցած տարբեր գործընթացների հետևանքով, ձեռք է բերել որոշակի յուրահատկություններ՝ վերաիմաստավորելով դրանց մասին հասարակության և

* ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի թյուրքագիտության ամբիոնի հայցորդ, Էլ. փոստ՝ haykmargaryan1990@mail.ru

¹ Havenga B., The restructuring of local government with specific referenceto the City of Tshwane, Published PhD Thesis, Pretoria: University of Pretoria, 2002.

իշխանությունների պատկերացումները: Ըստ այդմ, Թուրքիայում տեղական իշխանությունների առաքելությունը հասարակության ավելի մոտ լինելն է, իրենց ղեկավարած համայնքի խնդիրները տեղում լուծելն ու կարիքները հոգալը, անհնարինության դեպքում՝ դրանք իշխանության ավելի բարձր օղակներին ներկայացնելը, օգնելը, որ երկրի իշխանությունները համակողմանի և ամբողջական տեղեկություններ ունենան տվյալ համայնքում տիրող իրավիճակի մասին:

Թուրքիայում համայնքային իշխանությունների առաջացման պատմությունը սկզբնավորվում է դեռևս Օսմանյան կայսրությունից: 1854 թ. Օսմանյան կայսրության մայրաքաղաք Ստամբուլում հիմնադրվեց տեղական ինքնակառավարման առաջին մարմինը²: Ստամբուլում քաղաքային իշխանությունների ձևավորման գործում նշանակալի ավանդ են ունեցել Օսմանյան կայսրությունում ապրող ազգային փոքրամասնություններն ու եվրոպական տերությունները: 1857 թ. Ստամբուլի Բեյոլլու թաղամասում, որտեղի բնակչությունը մեծամասամբ բաղկացած

² 1853-1856 թթ. Ղրիմի կամ Արևելյան պատերազմի ընթացքում կայսրության մայրաքաղաքի բնակչության շրջանում որոշակի դժգոհություն էր հասունացել, որի հետևանքով իշխանությունները որոշեցին Ստամբուլում ձևավորել քաղաքային իշխանություններ: Չնայած քաղաքային իշխանություններ ձևավորելու պաշտոնական դրդապատճառը քաղաքի գեղեցկությունն ու մաքրությունն ապահովելն էր, այդ մարմնի հիմնական առաքելությունը հասարակական հնարավոր ընդվզումները վերահսկողության տակ պահելն էր: Բացի այդ, կայսրության իշխանությունները հույս ունեին նաև, որ քաղաքային իշխանությունների ձևավորմամբ Ստամբուլը հետ չի մնա եվրոպական այլ պետությունների մայրաքաղաքներից, որտեղ արդեն կային նման մարմիններ: Հատկանշական է, որ Ստամբուլում քաղաքային իշխանությունների ձևավորման պահանջ էին ներկայացնում նաև քաղաքում բնակվող ազգային փոքրամասնությունները: Այս մասին առավել մանրամասն տե՛ս Ünal F., Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Kütahya, 2011, Sayı 30, s. 243.

էր ազգային փոքրամասնություններից, հիմնադրվեց քաղաքային իշխանության մարմին, որը կոչվեց «6-րդ վարչական շրջան»³:

Դեռևս 19-րդ դարում ակնհայտ էր, որ տեղական ինքնակառավարման մարմիններ ձևավորելով օսմանյան իշխանությունները ձգտում էին առավելագույն վերահսկողության տակ պահել կայսրության բնակչությանը: Արդեն 1864 թ. Օսմանյան կայսրությունում ընդունվեց «Նահանգային կանոնակարգը»⁴, որով Օսմանյան կայսրությունը, հիմք ընդունելով Ֆրանսիայի կառավարման համակարգի օրինակը, ստեղծեց նահանգային իշխանություններ: Կանոնակարգը նախատեսում էր տեղական ինքնակառավարման նոր մարմիններ, որով էլ, ըստ էության, իշխանությունն Օսմանյան կայսրությունում որոշակիորեն ապակենտրոնացվում էր:

Առաջին համաշխարհային պատերազմից հետո Օսմանյան կայսրությունում ստեղծված ծայրահեղ ծանր իրավիճակը բացասական ազդեցություն էր ունեցել նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների վրա. դրանք, ինչպես և իշխանության մյուս մարմինները, ըստ էության, չէին կարողանում

³ «6-րդ վարչական շրջանի» (թրք.՝ 6. Daire-i Belediye) կառույցի առաքելությունն էր թաղամասի պողոտաների և փողոցների անվանակոչումը, Բեյոլլու թաղամասի ջրատարների վերանորոգումն ու կառուցումը, մաքրությունն ու լուսավորությունն ապահովելը և այլն: Ղրիմի կամ Արևելյան պատերազմի ընթացքում հենց Բեյոլլու թաղամասում էին տեղակայված եվորպական պետությունների դեսպանատներն ու հյուպատոսարանները, հիմնական հիվանդանոցները, որտեղ բուժում էին ստանում պատերազմի ընթացքում վիրավորվածները: Շենքը մինչ օրս ծառայում է որպես Ստամբուլի Բեյոլլու թաղամասի թաղապետարան: Դրա պատմության մասին առավել մանրամասն տես՝ Gül E., İstanbul'da ilk modern belediye: 6. Daire-i Belediye, 28.03.2014, <http://www.dunyabulteni.net/haber/293603/istanbulda-ilk-modern-belediye-6-daire-i-belediye> (հասանելի էր 18.06.2018):

⁴ Սյու կանոնակարգի մասին առավել մանրամասն տես՝ Gençoğlu M., 1864 ve 1871 Vilâyet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 2 (1), s. 29-50:

լիարժեք իրականացնել իրենց գործառույթները: Խնդիրն ավելի ակնառու դարձավ Մուստաֆա Քեմալի գլխավորած ազգայնամուլական շարժման ընթացքում: Պատերազմի հետևանքով հատկապես ծանր իրավիճակում էր հայտնվել կայսրության մայրաքաղաք Ստամբուլը, որը 1918 թ. նոյեմբերի 13-ին գրավվեց Անտանտի երկրների կողմից: Համայնքային, քաղաքային, տեղական իշխանությունների գործառույթների վերականգնումն ու նրանց լիարժեք գործունեության անհրաժեշտությունն արդիական դարձան, երբ 1923 թ. հոկտեմբերի 13-ին Անկարան հռչակվեց երկրի մայրաքաղաք⁵: Դա մի ժամանակահատված էր, երբ կազմավորվում էին Թուրքիայի նորաստեղծ հանրապետության գործադիր և օրենսդիր իշխանությունները, և այս համատեքստում կարևորվում էր նաև հանրապետությունում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ձևավորումը: Այս մասին է վկայում նաև 1924 թ. մարտի 18-ին «Գյուլերի մասին» օրենքի ընդունումը⁶, որով լայն իրավասություններ և լիազորություններ էին շնորհվում համայնքային իշխանություններին:

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեությունը կարևորվում էր նաև հանրապետության

⁵ Հետպատերազմյան շրջանի Թուրքիայում տեղական ինքնակառավարման մասին առավել մանրամասն տես՝ Ersoy M., Tarihsel Perspektif İçinde Türkiye’de Merkezi Yönetim – Yerel Yönetim İlişkileri, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi, Sayı 9 (1), s. 46-47, Ankara 1989:

⁶ Այս օրենքի համաձայն՝ սահմանվում էին Թուրքիայի Հանրապետության վարչատարածքային միավորները: Ըստ այդմ՝ գյուղի կարգավիճակ էին ստանում մինչև 2000 բնակչություն ունեցող բնակավայրերը: Քաղաքատիպ ավան էր համարվում 2000- 22000 բնակչություն ունեցող բնակավայրը, իսկ քաղաքի կարգավիճակ էին ստանում 22000-ից շատ բնակչություն ունեցող բնակավայրերը: 1924 թ. ընդունված «Գյուլի մասին» օրենքի ամբողջական տեքստը տես՝ Köy kanunu, Kanun Numarası: 442, 1924, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf> (հասանելի էր 18, 06, 2018):

գոյության հետագա ընթացքում: Մուստաֆա Քեմալ Աթաթյուրքի նախագահության օրոք՝ 1930 թ. ապրիլի 3-ին, ընդունվեց № 1580 թվակիր օրենքը⁷, որով կարգավորվում էր քաղաքային իշխանությունների գործունեությունը:

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործառույթների ընդլայնմանը զուգահեռ Թուրքիայի կենտրոնական իշխանությունները մշտապես փորձել են ապահովագրել իրենց նաև այս մարմինների գործունեության հետևանքով հնարավոր տհաճություններից: Այստեղ հստակորեն ի հայտ են գալիս նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների թուրքական մոդելի առանձնահատկությունները: Հաշվի առնելով Թուրքիայի հասարակության էթնիկական խայտաբղետ պատկերը, կենտրոնական իշխանությունները մշտապես ձգտել են, որ ազգային և կրոնական փոքրամասնությունները, ոչ թուրք ժողովուրդները լայն իշխանություն չունենան նույնիսկ տեղական ինքնակառավարման մարմինների մակարդակում: Այս նպատակը հատկապես արդիական դարձավ հանրապետության հռչակման առաջին տասնամյակներին տեղի ունեցած քրդերի ապստամբությունների ժամանակ: Տեղական ինքնակառավարման մարմիններին երկրի կենտրոնական իշխանությունների ենթակայության տակ պահելու համար 1960 թ. հիմնադրվեցին «Պետական պլանավորման կազմակերպությունը» և «Պետական կադրերի բաժինը»: Սահմանվեց նաև, որ երկրի կենտրոնական

⁷ № 1580 թվակիր օրենքի ամբողջական տեքստը տես Belediye Kanunu, Kanun numarası 1580, 1930, <http://www.yds.gov.tr/dosyalar/1326978039-1580.pdf> (հասանելի էր 18, 06, 2018):

իշխանություններն ու տեղական ինքնակառավարման մարմինները անբաժան մասեր են⁸:

Տեղական ինքնակառավարման մարմինները զգալի կշիռ ու մասնակցություն ունեն նաև ժամանակակից Թուրքիայի ներքաղաքական կյանքում: Այս ինստիտուտը հատկապես կարևորվեց «Արդարություն և զարգացում» կուսակցության իշխանության օրոք: Մա պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ «Արդարություն և զարգացում» կուսակցության ամենահեղինակավոր գործիչներից մեկը համարվող Թուրքիայի գործող նախագահ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի քաղաքական կենսագրության մի զգալի հատվածը առնչվում է տարբեր կուսակցությունների տարածքային կազմակերպություններում և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում ծավալած գործունեության հետ: Մասնավորապես, 1975-ին Էրդողանն ընտրվեց Ստամբուլի Բեյոջլու թաղամասում «Ազգային փրկություն» կուսակցության երիտասարդական թևի նախագահության անդամ: 1976-ին Էրդողանն ընտրվեց նաև Ստամբուլի նահանգի ԱՓԿ երիտասարդական թևի նախագահության անդամ⁹: Հատկանշական է, որ, եթե կուսակցական գործունեության ընթացքում Էրդողանը որոշակի հաջողությունների էր հասել, ապա Թուրքիայի տեղական ինքնակառավարման մարմիններում ներգրավվելու գործում ունեցել է նաև անհաջողություններ: Այսպես, 1989 թ. «Բարօրություն» կուսակցությունն առաջադրեց Էրդողանի թեկնածությունը՝ որպես Բեյոջլու թաղամասի թաղապետի

⁸ Այս մասին առավել մանրամասն տես՝ Urhan F., Türkiye'de yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması, s. 87, Sayıştay dergisi, sayı 70, Ankara 2008:

⁹ Էրդողանի քաղաքական կենսագրության սկզբնական շրջանի մասին համառոտ անդրադարձը տես՝ Recep Tayyip Erdoğan'ın siyasi hayatı, Sabah gazetesi, 27,03,2017, <https://www.sabah.com.tr/galeri/yasam/recep-tayyip-erdoganin-siyasi-hayati> (հասանելի էր 18, 06, 2018):

թեկնածու¹⁰: Ընտրությունների արդյունքում, Ստամբուլի Բեյոլլու շրջանի վարչական ղեկավար ընտրվեց «Սոցիալական ժողովրդավարություն» կուսակցության առաջադրած թեկնածուն՝ Հյուսեյն Ասլանը: «Բարօրություն» կուսակցության և նրա թեկնածու Ռեջեփ Թայիփ Էրդոդանի օգտին քվեարկել էր ընտրողների 23%-ը¹¹: Հյուսեյն Ասլանի հետ մրցակցությունը բավականին սկզբունքային էր Էրդոդանի համար: Տարիներ անց, իր հարցազրույցներից մեկի ընթացքում Ասլանը հիշել է նաև այդ ընտրությունների մասին¹²: Ընդ որում, ընտրությունների ավարտից հետո Էրդոդանը ներխուժեց Բեյոլլու թաղամասի ընտրական հաշվիչ հանձնաժողովի գրասենյակ և սպառնալիքներ հնչեցրեց հանձնաժողովի նախագահ, երկրորդ ատյանի քրեական դատարանի դատավոր Նազմի Օզջանի հասցեին՝ մեղադրելով նրան ոչ սթափ վիճակում հաշվարկ իրականացնելու մեջ՝ պահանջելով դատաբժշկական փորձաքննություն անցնել: Դեպքի առթիվ դատավոր Նազմի Օզջանը դիմեց Բեյոլլու շրջանի առաջին ատյանի դատարան: Տեղի ունեցածի կապակցությամբ 1989 թվականի մարտի 31-ին Էրդոդանին բերման ենթարկեցին

¹⁰ Այս ընտրություններին առաջին անգամ հստակորեն երևան ելան Էրդոդանի սերտ կապերը Թուրքիայի քրեական աշխարհի ներկայացուցիչների հետ, որոնք նրան գործուն աջակցություն ցուցաբերեցին ընտրությունների ժամանակ, իսկ քրեական շրջանակների հետ Էրդոդանի հարաբերությունները շարունակվեցին նաև հետագայում: Այդ մասին առավել մանրամասն տես՝ Yalçın S., Kayıp Sicil: Erdoğan'ın Çalınan Dosyası, İstanbul, 2014, s. 104-105:

¹¹ Ընտրությունների արդյունքների մասին առավել մանրամասն տես՝ Yerel yönetimler portalı, http://web.archive.org/web/20160816112519/http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1989&belediyeid=128413 (հասանելի էր 19, 06, 2018):

¹² Այդ մասին առավել մանրամասն տես՝ Aslan H., Göreve hazırım, Yaşam Gazetesi, 11,03,2015, <http://www.yasamgazetesi.com.tr/guncel/huseyin-aslan-goreve-hazirim-h90578.html> (հասանելի էր 19, 06, 2018):

դատարան: Հասկանալով, որ իրեն ձերբակալելու են՝ Էրդոդանը փախուստի դիմեց հենց դատարանի սպասասրահից, որից հետո շուրջ 1 ամիս Էրդոդանը ընդհատակում էր: Այս գործը հանգուցալուծվեց Ստամբուլի քրեական հեղինակություններից մեկի գործուն աջակցությամբ¹³:

Սրանից հետո՝ 1994 թ. արդեն «Բարօրություն» կուսակցության անդամ Ռեջեփ Թայիփ Էրդոդանն առաջադրվեց Ստամբուլի քաղաքապետի թեկնածու և ընտրվեց Թուրքիայի ամենախոշոր քաղաքի քաղաքապետ: Չնայած տեղական ինքնակառավարման մարմիններում Էրդոդանը քաղաքական ուղին սկանդալով ավարտվեց¹⁴, բայց տարիները, որ նա անցկացրեց Ստամբուլի քաղաքապետի պաշտոնում, հետագայում հիմք դարձան, որ Էրդոդանը մեծ ուշադրություն դարձնի տեղական ինքնակառավարման մարմիններին և դրանց ընտրություններին¹⁵:

2014 թ. օգոստոսին առաջին անգամ ժողովրդի քվեով նախագահ ընտրված Էրդոդանը 2015 թ. սկզբից առանձնահատուկ ուշադրություն է ցուցաբերում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ստորին օղակների նկատմամբ: Այս ամենի արդյունքում Թուրքիայի նախագահական նստավայրում

¹³ Դեպքի մասին առավել մանրամասն տես՝ Başbakan'ın unutmak istediği hapis cezasını açıklıyoruz, Oda Tv, 08,09,2010, <https://odatv.com/basbakanin-unutmak-istedigi-hapis-cezasini-acikliyoruz-0809101200.html> (հասանելի էր՝ 19, 06, 2018):

¹⁴ 1997թ. Սղերթում ունեցած ելույթի պատճառով 1998 թ. գարնանը Դիարբեքիի դատարանը մեղավոր ճանաչեց Ստամբուլի քաղաքապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդոդանին կրոնական ատելություն սերմանելու համար և դատապարտեց նրան 10-ամյա ազատազրկման: Նույն թվականի նոյեմբերին Էրդոդանը հրաժարական տվեց Ստամբուլի քաղաքապետի պաշտոնից: Այս մասին առավել մանրամասն տես՝ Սաֆրաստյան Ռ., (պատասխանատու խմբագիր) Թուրքիայի Հանրապետության պատմություն, Երևան, 2014, էջ 301-302:

¹⁵ Էրդոդանի կենսագրության մասին առավել մանրամասն տես՝ Biyografi, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Resmî Sitesi, <http://www.tccb.gov.tr/receptayyiperdogan/biyografi/> (հասանելի էր՝ 19, 06, 2018):

նախագահ Էրդոդանը հանդիպումների շարք նախաձեռնեց ՏԻՄ ցածրաստիճան պաշտոնյաների՝ գյուղապետերի (մուխթարների)¹⁶ հետ: 2015 թ. հունվարի 27-ին կայացած նմանատիպ առաջին հանդիպման ընթացքում Էրդոդանը կարևորեց գյուղապետերի դերը Թուրքիայում՝ հիշելով ՏԻՄ մարմիններում անցկացրած իր տարիները. «Այստեղ, ամենասկզբում, մի թեմայի վրա եմ ուզում բևեռել ձեր ուշադրությունը. իմ անձնական քաղաքական ուղու ընթացքում գյուղապետ հասկացությունն ինձ համար առանձին կարևորություն, բացառիկ իմաստ է ձեռք բերել: Երբ Ստամբուլի քաղաքապետ էի, իմ հանդեպ դատական գործ բացվեց Սղերթում ունեցած ելույթիս պատճառով: 1998 թ. սեպտեմբերի 23-ին ինձ 10 ամսով կալանավորելու որոշում կայացվեց: Դատարանի այդ վճռի անմիջապես հաջորդ օրը մի շարք թերթեր, նույնիսկ երևի ամենաշատ վաճառվող թերթը այսպիսի վերնագիր դրեց. «Արդեն նույնիսկ գյուղապետ չի կարող դառնալ»: 1998 թվականի այդ վերնագիրը երբեք դուրս չի եկել ո՛չ իմ, ո՛չ ժողովրդիս հիշողությունից: Իրականում, այդպիսի վերնագիր դնելով՝ չեն սահմանափակվում միայն ինձ վիրավորելով: Նրանք վիրավորում են մեր գյուղապետ բոլոր եղբայրներին՝ կարծես գյուղապետը վատ բան է, ընտրվելն էլ շատ հեշտ է»¹⁷:

¹⁶ Թուրքիայի տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջին և ցածր պաշտոնյաները՝ մուխթարները հիմնականում պատասխանատու են երկրի գյուղական ու համայնքային կյանքին վերաբերվող տարաբնույթ հարցերի համար: Նրանց պարտականությունների մասին առավել մանրամասն տե՛ս՝ Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun, Kanun numarası 4541, 1944:

¹⁷ Էրդոդանի հնչեցրած ամբողջական ելույթը տեղադրված է Թուրքիայի նախագահի աշխատակազմի պաշտոնական կայքում՝ Muhtarlar Toplantısında Yaptıkları Konuşma, 27,01,2015, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Resmî Sitesi, <http://www.tccb.gov.tr/konusmalar/353/2978/muhtarlar-toplantısında-yaptiklari-konusma.html> (հասանելի էր՝ 19, 06, 2018):

Տեղական ինքնակառավարման մարմինները, Թուրքիայի կենտրոնական իշխանությունների և հատկապես նախագահ Էրդոդանի կողմից այդչափ կարևորվելուց հետո, սկսեցին ներգրավվել գործընթացների մեջ, որոնք անմիջականորեն որևէ առնչություն չունեին իրենց պարտականությունների հետ: ՏԻՄ ցածրաստիճան ներկայացուցիչների հետ հաճախակի հանդիպումների ընթացքում նախագահ Էրդոդանը հետևողականորեն սկսեց անդրադառնալ Թուրքիայի ամենատարբեր ոլորտներում առկա խնդիրներին, Թուրքիայի արտաքին և միջազգային քաղաքականությանն առնչվող բազմաթիվ հարցերի: Թուրքիայի ՏԻՄ ներկայացուցիչները հատկապես կարևորվեցին 2015 թ. հունիսի 7-ին տեղի ունեցած խորհրդարանի ընտրություններից հետո, երբ իշխող «Արդարություն և զարգացում» կուսակցությանը չհաջողվեց բավարար քվե ստանալ՝ երկրում առանց այլ ուժերի մասնակցության կառավարություն կազմելու համար: Էրդոդանը, մտահոգվելով, որ քաղաքական իր գլխավոր հենարանին՝ իշխող ԱԶԿ-ին, կարող է չհաջողվել պահպանել իշխանությունը, ակտիվորեն ներգրավվել էր ներքաղաքական գործընթացներին՝ ըստ էության բացահայտ քարոզչություն իրականացնելով «Արդարություն և զարգացում» կուսակցության օգտին: Ներքաղաքական այս գործընթացներին անմասն չմնացին նաև Թուրքիայի տեղական ինքնակառավարման մարմինները: 2015 թ. օգոստոսի 12-ին Թուրքիայի նախագահական նստավայրում՝ ՏԻՄ պաշտոնյաների հետ 8-րդ հանդիպման ընթացքում, նախագահ Էրդոդանը բացահայտ պահանջեց, որ նրանք, ըստ էության, չարաշահեն իրենց պաշտոնական դիրքը: Էրդոդանը, խոսելով Թուրքիայի տեղական ինքնակառավարման մարմիններում աշխատող պաշտոնյաներից իր ակնկալիքների մասին, պահանջեց, որ այդ մարդիկ զբաղվեն լրտեսությամբ. «Դուք այս

պետության ամենահեռավոր մուկթարներն էք: Դուք ընտրվել էք, դուք պաշտոնյա չէք: Ընտրվելը նշանակվելուց ավելի կարևոր է: Իմ մուկթարը կգա և ուստիկանությանը, անվտանգության մարմիններին կամ նահանգապետարանին կհայտնի, թե որ տանն ով կա, ով ով է, ինչով է զբաղվում»¹⁸: Այս խոսքերն ամիջապես ուշադրության արժանացան թուրքական ԶԼՄ-ներում¹⁹:

Տեղական ինքնակառավարման մարմիններն աստիճանաբար ներգրավվեցին նաև Թուրքիայի արտաքին քաղաքականությանն առնչվող որոշակի գործընթացներում, ընդ որում, օրինակ 2014-2016 թթ. Հայոց ցեղասպանությունը ժխտելու՝ թուրքական պետական քաղաքականությունը մասամբ արտահայտվում է նաև ՏԻՄ պաշտոնյաների միջոցով: Մեծ եղեռնի 100-ամյակին նախորդող և հաջորդող տարիներին Թուրքիայի կենտրոնական իշխանությունները հնարավորինս խուսափում էին իրենց հատուկ խիստ հակահայկական ելույթներից՝ էստաֆետը հանձնելով տեղական ինքնակառավարման մարմիններին: Այդ գործին հատկապես լծված էին Թուրքիայի արևելյան շրջանների մի շարք պաշտոնյաներ՝ մեծամասամբ քաղաքապետեր, գյուղապետեր, շրջանի ղեկավարներ և այլն: Այդ մարդիկ այն շրջանների

¹⁸ ՏԻՄ ստորին պաշտոնյաների հետ հանդիպման ընթացքում Թուրքիայի նախագահ Էրդողանի հնչեցրած ամբողջական ելույթը տես՝ “Terör Örgütü ‘Silahlı Sustain’ Değil, ‘Bırakacak ve Gömecek’ Diyoruz”, 12,08,2015, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Resmî Sitesi, <http://www.tccb.gov.tr/haberler/410/34077/teror-orgutu-silahlari-sustainsun-degil-birakacak-ve-gomecek-diyoruz.html> (հասանելի էր 19, 06, 2018):

¹⁹ Հատկանշական է «Ջումհուրիեթ» պարբերականում տեղադրված հոդվածը: Թուրքական պարբերականը նշել է, որ երկրի կենտրոնական իշխանությունները սեփական քաղաքացիներին լրտեսելու կոչեր վերջին անգամ արել էին 1980 թ. սեպտեմբերի 12-ի ռազմական հեղաշրջումից առաջ՝ Erdoğan muhtarlardan muhbirlik istedi, 22,08,2016, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/343433/Erdogan_muhtarlardan_muhbirlik_istedi.html (հասանելի էր՝ 19, 06, 2018):

ղեկավարներն են, որտեղ մինչև Հայոց ցեղասպանությունը հայկական հոծ բնակչություն է եղել, և Առաջին համաշխարհային տարիներին լուրջ բախումներ են տեղի ունեցել ռուսական և թուրքական բանակների միջև: Ահա այդ շրջանների ղեկավարները 2014-2016 թթ. սկսեցին ուղերձներ հղել տեղի բնակչությանը՝ շնորհավորելով այս կամ այն մարզի, քաղաքի, գյուղի «ռուսական բռնազավթման քաղաքականությունից, արևմտյան իմպերիալիզմից և հայկական ավազակախմբերից ազատագրման» կապակցությամբ²⁰: Այդ շնորհավորանքների քողի ներքո բացահայտ թշնամանք և ատելություն էր սերմանվում թուրք հասարակության մեջ՝ առ Հայաստան ու հայություն: Հասկանալի է, որ ամբողջ այդ շնորհավորանքներն ակտիվորեն լուսաբանում էին թուրքական ՋԼՄ-ները: Փաստորեն՝ Թուրքիայի գործող իշխանությունները հետևողականորեն առաջ են տանում իրենց քաղաքականությունը, և հասկանալի է, որ այդ գործում մեծանում են տեղական ինքնակառավարման մարմինների դերն ու նշանակությունը:

²⁰ 2014 թ. սեպտեմբերի 29-ին Սարիղամիշում տեղի ունեցած հանրահավաքում քաղաքային, համայնքային և ոստիկանական պաշտոնյաների մասնակցությամբ բնակիչները նշեցին «Թշնամուց Սարիղամիշի ազատագրման 94-ամյակը», անդրադարձը՝ Sarikamis'in Düşman İsgalinden Kurtuluş Yılı Dönümü, <http://www.haberler.com/sarikamis-in-dusman-ısgalinden-kurtulus-yil-donumu-6535555-haberi/> (հասանելի էր 20, 06, 2018): Նույն տրամաբանությամբ 2014 թ. նոյեմբերի 30-ին Կարսում ՏԻՄ պաշտոնյաների ներկայությամբ նշվեց «Կարսի ազատագրման 94-ամյակը»՝ Kars'in Düşman İsgalinden kurtuluşunun 94. yıldönümü törenlerle kutlandı <http://www.milliyet.com.tr/kars-in-dusman-ısgalinden-kurtulusu-kars-yerelhaber-449289/> (հասանելի էր 20, 06, 2018): 2015 թ. մարտի 12-ին Էրզրումում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ նշվեց «Էրզրումի ազատագրման 97-րդ տարեդարձը», Erzurum'un kurtuluşu mesajları, <http://www.erkurumgundem.com/erkurum-un-kurtulusu-mesajlari/HaberDetay/8500> (հասանելի էր 20, 06, 2018): Նշված բոլոր տոնակատարությունների, հանրահավաքների և ուղերձների ընթացքում պարտադիր անդրադարձ է կատարվել հայերին, թե իբր այդ վայրերում բնակված հայերը համագործակցել են ռուսական բանակի հետ, ավազակախմբեր կազմել և ճնշել թուրքական բնակչությանը:

**ТУРЕЦКОЕ ВОСПРИЯТИЕ ПОЛИТИЧЕСКОГО ЗНАЧЕНИЕ
АДМИНИСТРАЦИИ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ В
ТУРЦИИ**

**Маргарян Айк
(Резюме)**

После окончания Второй мировой войны и особенно после провозглашения Республики Турция, в целях восстановления и обеспечения законной деятельности страны были расширены полномочия администраций местного самоуправления.

В течение всей истории развития республики высоко ценилась значение местных органов управления. С приходом к власти партии “Справедливость и развитие” местные органы самоуправления получили еще больше прав. Сельские, муниципальные, городские и областные власти являются серьезными и полномочными структурами, которые являются надежной опорой для сохранения и поддержки власти Эрдогана. Именно местным властям Эрдоган доверяет выполнение особых указов.

**TURKISH PERCEPTION OF THE POLITICAL VALUE OF
LOCAL AUTHORITIES**

**Margaryan Hayk
(Summary)**

After the end of World War II and particularly after the proclamation of the Republic of Turkey, in order to ensure the restoration and regular performance of the country the functions of local government were expended. In the course of the history of the country, Turkey emphasized the role and importance of local authorities. When “Justice and Development” party came to power, the local self government were entrusted a greater role. Rural, community, municipal and provincial authorities are serious and solid structures, which are often given unique assignment in modern Turkey under Erdogan's government, and which Erdogan considers a firm base to hold his position steadfast.